thuộc địa, từ đó áp đặt ách thống trị dưới nhiều hình thức khác nhau ở hầu hết các nước Á - Phi - Mỹ Latinh.

Cùng với mâu thuẫn gay gắt giữa giai cấp tư sản với giai cấp vô sản ở các nước tư bản chủ nghĩa và mâu thuẫn giữa các nước tư bản, đế quốc với nhau, mâu thuẫn giữa các dâm tộc thuộc địa và phụ thuộc với chủ nghĩa đế quốc thực dân đã xuất hiện và ngày càng phát triển cả bề rộng và bề sâu, trở thành một mâu thuẫn hết sức sâu sắc của thời đại.

Chủ nghĩa Mác ra đời năm 1848, với *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản*, phát hiện quy luật tất yếu diệt vong của chủ nghĩa tư bản và sự ra đời của chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản. Từ chỗ là "bóng ma cộng sản", sau gần nửa thế kỷ đấu tranh chống hệ tư tưởng tư sản và các trào lưu cơ hội chủ nghĩa dưới mọi mầu sắc, chủ nghĩa Mác đã trở thành hệ tư tưởng chính thống của phong trào cộng sản và công nhân quốc tế.

V.I. Lênin kế tục và phát triển tư tưởng và sự nghiệp của Mác - Ăngghen trong giai đoạn lịch sử mới, đã lãnh đạo thành công cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười vĩ đại, thành lập nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên trên thế giới, mở đầu cho thời đại mới, thời đại cách mạng vô sản và cách mạng giải phóng dân tộc.

Trong khi các nước tư bản phương Tây nhanh chóng phát triển sang giai đoạn đế quốc chủ nghĩa thì các nước phương Đông như Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan, Việt Nam, Mianma... lả những quốc gia phong kiến hình thành lâu đời, vốn có nền văn hoá phát triển sớm, vẫn chìm sâu dưới sức nặng của quan hệ sản xuất phong kiến chuyên chế, bảo thủ.